

UCHWAŁA

Dnia 6 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 6 maja 2025 r.,
sprawy sędziego Sądu Najwyższego **X. Y.** z powodu:

- zażalenia prokuratora Prokuratury Krajowej na uchwałę Izby Dyscyplinarnej z 31 maja 2021 r., sygn. akt I DI 19/21, odmawiającą wyrażenia zgody na pociągnięcie SSN X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k.,
- zażalenia obrońcy SSN X. Y. na uzasadnienie tej uchwały,

uchwalił:

1. na mocy art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchylić zaskarżoną uchwałę Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z 31 maja 2021 r., sygn. akt I DI 19/21;
2. na mocy art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. umorzyć postępowanie w sprawie;
3. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania w sprawie.

[M. T.]

Zbigniew Korzeniowski
zdanie odrębne

Barbara Skoczowska

Krzysztof Staryk

UZASADNIENIE

W dniu 16 marca 2021 r. do Izby Dyscyplinarnej wpłynął wniosek z 15 marca 2021 r. prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej Kamila Kowalczyka o podjęcie uchwały o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego X. Y., za czyn polegający na tym, że

w dniu 16 października 2019 roku, w W., jako funkcjonariusz publiczny - sędzia Sądu Najwyższego, będąc wyznaczony jako sprawozdawca do składu orzekającego w sprawie III KK 399/18, działając nieumyślnie, nie dopełnił swoich obowiązków polegających na rozstrzygnięciu przydzielonych spraw zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w ten sposób, że w toku rozprawy w sprawie o sygn. III KK 399/18 zakończonej wyrokiem uchylającym zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Z. z dnia 27 lutego 2018 roku, sygn. akt [...] zmieniający wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 27 października 2017 roku, sygn. akt [...] i przekazującym sprawę Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, wbrew wynikającemu z § 96 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 marca 2018 roku Regulamin Sądu Najwyższego powinnościom sprawozdawcy zaniechał ustalenia czy w chwili rozpoznania sprawy i wydania wzmiankowanego wyroku wobec P. F. jest wykonywana kara pozbawienia wolności, skutkiem czego wbrew dyspozycji art. 538 § 1 k.p.k. nie został wydany nakaz zwolnienia P. F., co skutkowało naruszeniem podstawowych zasad procesu karnego określonych w art. 2 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 k.p.k., a mianowicie takiego ukształtowania postępowania karnego, aby osoba niewinna, za którą uważa się osobę, której wina nie została udowodniona i stwierdzona prawomocnym wyrokiem, nie poniosła odpowiedzialności karnej oraz

przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym osiągnięte zostały zadania postępowania karnego, w tym umacnianie poszanowania prawa, skutkiem czego wyrządził istotną szkodę polegającą na bezprawnym pozbawieniu wolności P. F. w okresie od 16 października 2019 roku do 18 listopada 2019 roku w sytuacji, gdy uchylono wyrok na podstawie którego wykonywana wobec niego była kara pozbawienia wolności, czym działał na szkodę interesu prywatnego P. F. jak i interesu publicznego wyrażającego się w prawidłowym funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości, tj. o czyn z art. 231 § 3 k.k.

Izba Dyscyplinarna uchwałą z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt I DI 19/21, odmówiła wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego X. Y. za czyn wskazany we wniosku prokuratora z dnia 15 marca 2021 r.

Uchwałą ta została zaskarżona w całości na niekorzyść sędziego X. Y. zażaleniem prokuratora Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej Kamila Kowalczyka, który zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia oraz wniósł o zmianę uchwały poprzez wydanie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Zażalenie na uzasadnienie uchwały Izby Dyscyplinarnej z dnia 31 maja 2021 r., złożyła obrońca sędziego adw. A. H.

Zarządzeniem z dnia 22 lipca 2021 r., sygn. akt II DIZ 56/21, został wyznaczony skład orzekający do rozpoznania zażalenia prokuratora, a w dniu 31 sierpnia 2021 r., przewodniczący tego składu SSN Jacek Wygoda wyznaczył termin posiedzenia na dzień 14 października 2021 r. Z uwagi na złożenie w dniu 15 września 2021 r. oświadczenia przez jednego z członków składu orzekającego SSN Pawła Zuberta o powstrzymaniu się od

rozpoznawania spraw, termin posiedzenia został odwołany. Spraw została również zdjęta z wokandy wyznaczonej na dzień 9 lutego 2022 r.

W dniu 4 lutego 2022 r. SSN X. Y. złożył skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na podstawie art. 34 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (skarga nr 6904/22 [...] przeciwko Polsce). Pismem z dnia 8 lutego 2022 r. ETPC poinformował Ministerstwo Spraw Zagranicznych, że w sprawie SSN X. Y. został przyjęty środek tymczasowy (interim measure) wskazujący, że *żadne postanowienie dotyczące immunitetu skarżącego nie może zostać podjęte przez Izbę Dyscyplinarną do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia zarzutów skarżącego przez Trybunał*.

W dniu 9 czerwca 2022 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 14 czerwca 2022 r., poz. 1259), która weszła w życie w dniu 15 lipca 2022 r. Z dniem wejścia w życie tej ustawy zniesiono Izbę Dyscyplinarną, a utworzono Izbę Odpowiedzialności Zawodowej. W myśl art. 8 ust. 2 powołanej ustawy sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia jej w życie należące do Izby Dyscyplinarnej przejęła do dalszego prowadzenia Izba Odpowiedzialności Zawodowej. W związku z tym, zażalenia wniesione na uchwałę Izby Dyscyplinarnej z dnia 31 maja 2021 r., sygn. I DI 19/21, skierowane do Izby Dyscyplinarnej zarejestrowane pod sygn. akt II DIZ 56/21 zostały ponownie zarejestrowane w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. II ZIZ 7/22.

Likwidacja Izby Dyscyplinarnej spowodowała, że Trybunał w dniu 9 sierpnia 2022 r. przeformułował środek tymczasowy, zobowiązując Rząd Polski, między innymi do poinformowania Trybunału o składzie orzekającym w sprawie oraz o sposobie, w jaki członkowie składu orzekającego zostali powołani do wykonywania funkcji sędziowskich.

Początkowo sprawa, zarządzeniem z dnia 20 lipca 2022 r., została przydzielona do referatu SSN Małgorzacie Wąsek-Wiaderek, a następnie w dniu 27 września 2022 r. do referatu SSN Zbigniewa Korzeniowskiego. Zmiana sędziego sprawozdawcy spowodowana była wyznaczeniem do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego 11 sędziów Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę, postanowieniem z dnia 17 września 2022 r., nr 1130.81.2022.

Zarządzeniem z dnia 29 września 2022 r. został uzupełniony skład orzekający poprzez wyznaczenie SSN Barbary Skoczowskiej jako przewodniczącej składu oraz SSN Pawła Grzegorczyka jako członka składu. Wyznaczony termin posiedzenia w celu rozpoznania sprawy o sygn. II ZIZ 7/22 na dzień 30 listopada 2022 r., został odwołany z uwagi na długotrwałe zwolnienie lekarskie jednego z członków składu orzekającego.

Pismem z dnia 4 czerwca 2024 r., p.o. Naczelnika Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej Dariusz Makowski poinformował Prezesa Izby Odpowiedzialności Zawodowej, że na podstawie art. 431 § 1 k.p.k., cofa wywiedziony w sprawie środek odwoławczy.

Zarządzeniem z dnia 4 września 2024 r. zostało zmienione zarządzenie z dnia 29 września 2022 r. o wyznaczeniu składu orzekającego w ten sposób, że w miejsce SSN Pawła Grzegorczyka został wyznaczony SSN Krzysztof Staryk, a zarządzeniem z dnia 5 września 2024 r. został wyznaczony termin posiedzenia celem rozpoznania zażaleń wniesionych w sprawie.

Posiedzenie wyznaczone na 3 października 2024 r., po odebraniu stanowisk stron, zostało odroczone, a uczestniczący w posiedzeniu prokuratorzy Prokuratury Krajowej zobowiązani do zajęcia pisemnego stanowiska, a dotyczącego treści pisma z dnia 4 czerwca 2024 r. o cofnięciu wywiedzionego w sprawie środka odwoławczego na podstawie art. 431 § 1 k.p.k. w kontekście treści art. 432 k.p.k., mając na uwadze, że zaskarżona

uchwała z dnia 31 maja 2021 r., sygn. I DI 19/21, została wydana przez Izbę Dyscyplinarną oraz zajętego przez nich na posiedzeniu stanowiska, iż materiał dowodowy zebrany w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę nie daje uzasadnionych podstaw do twierdzenia, iż zostało popełnione przestępstwo przez SSN X. Y.

Do Izby Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 31 października 2024 r. wpłynęło wydane przez prokuratora delegowanego do Prokuratury Krajowej J. K. postanowienie z dnia 30 października 2024 r., sygn. [...], o umorzeniu śledztwa na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., m.in. w sprawie czynu, który stanowił przyczynę wystąpienia z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie SSN X. Y. do odpowiedzialności karnej. Prokurator uznał, że czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego. W uzasadnieniu postanowienia prokurator wyraźnie stwierdził, że *to nie na sędziach orzecznikach, ale na pracowniku sekretariatu ciążył obowiązek sprawdzenia po wydaniu postanowienia o wstrzymaniu wykonania zaskarżonego kasacją wyroku lub skierowaniem wyroku do ponownego rozpoznania, czy osoba, której orzeczenie dotyczy, nie odbywa kary w tej konkretnej sprawie. Żadna regulacja ustawowa jak i wewnętrzna Sądu Najwyższego nie nakłada na sędziego będącego czy to sprawozdawcą czy przewodniczącym składu orzekającego obowiązku nadzorowania pracowników sekretariatu w tym kontrolowania statusu podsądnego. (...) A skoro tak, to nie można mówić o realizacji jakiegokolwiek czynu przestępnego, w tym czynu z art. 231 k.k. lub deliktu dyscyplinarnego, który obciążałby w tej sytuacji faktycznej sędziego (s. 15 postanowienia). Postępowanie umorzono, bowiem zdaniem prokuratora doszło do zbiegu negatywnych przesłanek odpowiedzialności procesowych określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. i brak jest jakichkolwiek przesłanek na potwierdzenie zaistnienia po stronie sędziów Sądu Najwyższego popełnienia lub możliwości*

popelnienia czynu zabronionego (s. 16 postanowienia). Postanowienie to uprawomocniło się z dniem 3 grudnia 2024 r.

W związku z nieobecnością SSN Krzysztofa Staryka, sprawa ta została zdjęta z wokandy w dniu 14 listopada 2024 r.

Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej Dariusz Makowski w piśmie z dnia 28 lutego 2025 r. oświadczył, że w zaistniałej sytuacji procesowej, cofa na podstawie art. 14 § 2 k.p.k. wniosek z dnia 15 marca 2021 r., o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego Sądu Najwyższego X. Y. do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedstawione powyżej okoliczności sprawy, w tym analiza wydanych przez prokuratora postanowień jednoznacznie wskazuje, że zaszła konieczność umorzenia na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. postępowania w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej SSN X. Y. wobec jego bezprzedmiotowości, czego konsekwencją było uchylene rozstrzygnięcia Izby Dyscyplinarnej, tym bardziej, że było ono obarczone bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Przede wszystkim należy stwierdzić, że postępowanie toczące się w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego w sprawie o zezwolenie na pociągnięcie odpowiedzialności karnej SSN X. Y. było postępowaniem incydentalnym wobec postępowania przygotowawczego *in rem* prowadzonego przez prokuraturę. Powodem wszczęcia i uzasadnieniem kontynuacji postępowania immunitetowego było trwanie postępowania karnego. W rezultacie to umorzenie śledztwa, a nie cofnięcie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, stanowi przyczynę, dla której należało zakończyć wtórne względem tego śledztwa postępowanie przed Sądem Najwyższym. Nie mogło się już bowiem toczyć owo wtórne postępowanie, skoro umorzono już postępowanie, które ten

wniosek merytorycznie i proceduralnie uzasadniało. Oświadczenie w przedmiocie cofnięcia, na podstawie art. 14 § 2 k.p.k., wniosku o wyrażenie zgody na pociągnięcie SSN X. Y. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 231 § 3 k.k., które złożył Naczelnik Wydziału Spraw Wewnętrznych Prokuratury Krajowej w piśmie z dnia 28 lutego 2025 r., stanowiło jedynie proceduralną konsekwencję uprzedniej decyzji o umorzeniu śledztwa.

W takim przypadku Sąd Najwyższy na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie wskutek braku wniosku (skargi) prokuratora.

Jednakże, aby umorzyć postępowanie w tej sprawie, konieczne było wcześniejsze uchylene uchwały Izby Dyscyplinarnej z dnia 31 maja 2021 r., sygn. akt I DI 19/21. Dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma żadnego znaczenia, że uchwała ta odmawiała wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sędziego Sądu Najwyższego X. Y. za czyn wskazany we wniosku prokuratora z dnia 15 marca 2021 r. Podkreślić bowiem należy, że organ orzekający w Izbie Dyscyplinarnej nie stanowił niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, a w związku z tym udział w sprawie sędziego Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym skutkował zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wynika to z faktu, że sądy dyscyplinarne kreowane spośród sędziów Izby Dyscyplinarnej nie dawały gwarancji niezawisłości, a sam status organizacyjny Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego przesądza o tym, że Izba ta stanowiła niezgodny z Konstytucją sąd wyjątkowy (sąd specjalny).

Przypomnieć należy, że w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, orzeczono m.in., że:

Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba

powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (pkt 1),

przy czym:

Punkt 1 niniejszej uchwały ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym bez względu na datę wydania tych orzeczeń (pkt 4).

Przyjęcie powyższej uchwały wynikało z uznania, że Izba Dyscyplinarna nie może być uznana za sąd w znaczeniu art. 175 ust. 1 Konstytucji; nie jest przy tym możliwe, by była ona sądem wyjątkowym, o którym stanowi art. 175 ust. 2 Konstytucji. O szczególnym, choć jednocześnie nieznanym Konstytucji charakterze ustrojowym Izby Dyscyplinarnej świadczyły m.in.:

- uprawnienia Prezesa Sądu Najwyższego kierującego jej pracami,
- tryb powołania sędziów w niej zasiadających,
- fundamentalna odrębność proceduralna, uprawnienia władcze samej Izby,
- odrębność budżetowa.

Okoliczności te sugerowały, że Izba Dyscyplinarna posiada niezależny względem Sądu Najwyższego status organizacyjny. Izba Dyscyplinarna stanowiła zatem modelowy przykład sądu wyjątkowego, który jednak nie mógł zostać ustanowiony zgodnie z Konstytucją (art. 175 ust. 2 a contrario). W konsekwencji rozpoznawanie przez Izbę Dyscyplinarną spraw indywidualnych nie spełniało standardu określonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Wymaga podkreślenia, że każdy skład Sądu Najwyższego jest związany uchwałą składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, aż do odstąpienia od niej, które może nastąpić w drodze uchwały podjętej przez połączone Izby: Cywilną, Karną oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (art. 87 § 1 i art. 88 § 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Dla zachowania mocy obowiązującej wskazanej wyżej uchwały składu połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. nie ma jakiegokolwiek znaczenia prawne rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61, ani też inne rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego oraz zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2023 r., III KZ 36/23).

Izba Dyscyplinarna nie spełniała także kryteriów sądu niezawisłego wskazanych w art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Powyższą tezę potwierdziły orzeczenia sądów europejskich: Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19, Komisja Europejska przeciwko Polsce) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyrok z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19). Należy jedynie nadmienić, że uznanie przez ETPC, że Izba Dyscyplinarna nie była sądem ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, jest wiążące dla Sądu Najwyższego (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2022 r., sygn. akt V KZ 64/21).

W tym kontekście wydaje się konieczne poczynienie kilku uwag co do statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej oraz orzeczeń wydawanych przez składy orzekające tej Izby. Każdy Sąd przystępując do rozpoznawania sprawy ma bowiem obowiązek zbadać, czy jest Sądem należycie obsadzonym. Sąd Najwyższy przeprowadził badanie także w tej sprawie, a to wobec pojawiających się w przestrzeni publicznej głosów, że Izba ta jako taka, nie jest Sądem należycie obsadzonym, jak również wskazuje się na potrzebę wprowadzenia możliwości wzruszenia wszystkich orzeczeń tej Izby jako dotkniętych bezwzględną przyczyna odwoławczą (por. pierwszy projekt ustawy o przywracaniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie z dnia 24 kwietnia 2025 r. zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, który został przekazany do oceny Komisji Weneckiej, nie tylko zakładał likwidację Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, ale również w art. 39 § 1 wskazywał na możliwość złożenia wniosku przez stronę o wznowienie każdego postępowania zakończonego prawomocnie w sprawach rozpoznawanych przez IOZ.). W uzasadnieniu tego projektu ustawy podkreślono, że *sposób utworzenia tej Izby, rozpatrywany łącznie z obsadą i zakresem właściwości rzeczowej, nakazuje przyjąć, że tak samo jak Izba Dyscyplinarna, także ta Izba (IOZ) nie spełnia standardu niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa. Zauważono równocześnie, że dotychczasowe orzecznictwo trybunałów europejskich nie odnosi się wprost do statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Jej status jest jednak kwestionowany w orzecznictwie sądów krajowych (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 7 lutego 2024 r., II ZIZ 14/23).* Wprawdzie w aktualnej wersji projektu ustawy, który został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości już po wydaniu niniejszej uchwały, gdyż w dniu 13 maja 2025 r., został skreślony art. 39, jednakże brak w projekcie jednoznacznego wskazania, co do możliwości wzruszania

prawomocnych orzeczeń wydawanych w ramach Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego i dlatego też należy odnieść się do wskazanych powyżej twierdzeń. Poczynienie tych uwag jest konieczne, albowiem Sąd w niniejszym składzie nie przystąpiłby do rozpoznawania tej sprawy, gdyby miał jakiegokolwiek wątpliwości co do tego, czy jest sądem nienależycie obsadzonym, dotkniętym brakiem strukturalnej niezależności i niezawisłości. Sąd Najwyższy oświadcza, że nie znajduje najmniejszych podstaw do powzięcia takich wątpliwości, z następujących powodów.

Przed wszystkim, odnosząc się do postanowienia z dnia 7 lutego 2024 r., sygn. II ZIZ 14/23, przypomnieć trzeba, że zostało ono wydane przez skład orzekający Sądu Najwyższego właśnie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, co zostało pominięte w uzasadnieniu wspomnianego projektu, podobnie jak tezy płynące z uzasadnienia tego postanowienia. Wskazano w nim faktycznie, że *Izba Odpowiedzialności Zawodowej, w której sześcioro z jedenastu sędziów, nie może utworzyć sądu niezawisłego i bezstronnego, jest organem wadliwym strukturalnie i ustrojowo* i to argumenty, które doprowadziły Sąd Najwyższy do takiego wniosku, stały się powodem do tak radykalnego stanowiska Komisji opracowującej ten projekt. Całkowicie jednak pominięto, że Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie również stwierdził, że *jednocześnie należy podkreślić, że rozstrzygnięcia, które zapadają w ramach Izby Odpowiedzialności Zawodowej w składach złożonych tylko z sędziów, którzy zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w prawidłowej procedurze, tj. z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), nie są obarczone wadą prawną skutkującą zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej*. Sąd Najwyższy rozpoznając tą sprawę podtrzymuje to stanowisko.

Oczywiście, słusznie wskazano w uzasadnieniu tego projektu, że *orzecznictwo trybunałów europejskich nie odnosi się wprost do statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej*, bowiem rzeczywiście brak jest orzeczeń odnoszących się do IOZ jako organu powołanego do rozstrzygania spraw dyscyplinarnych i immunitetowych oraz tego, czy Izba jako całość spełnia wymogi niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Pominięto w uzasadnieniu jednak całkowicie wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 6 lipca 2023 r., w sprawie Tuleya przeciwko Polsce (skargi nr 21181/19 i 51751/20), w którym podkreślono, że Trybunał wydaną w sprawie skarżącego uchwałę przez skład trzyosobowy złożony z sędziów, których powołania do Sądu Najwyższego nie budzą zaniepokojenia na tle art. 6 ust. 1 Konwencji, bowiem powołani zostali na wniosek KRS w poprzednim składzie, tj. przed wejściem w życie ustawy zmieniającej z 2017 r., przyjmuje z zadowoleniem i uznaje, że sprawa została rozpatrzona przez *niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą* (por. § 258-263). Do tego orzeczenia we wskazanym zakresie, wprost odwołał się Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wyroku z dnia 25 marca 2025 r., w sprawie X. Y. przeciwko Polsce (skarga nr 6904/22), a więc bezpośrednio dotyczącej tej sprawy, w której w dniu 8 lutego 2022 r. został zastosowany środek tymczasowy (por. § 48). Wprawdzie uznał skargę za przedwczesną, jednak w żaden sposób nie zakwestionował składu sędziowskiego wyznaczonego do rozpoznania sprawy w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

Celowe jest ponadto wskazanie, że Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Marcin Wiącek w opinii *amicus curiae* z dnia 21 czerwca 2024 r. złożonej w Europejskim Trybunale Praw Człowieka w związku ze skargą SSN X1. Y1., który został wyznaczony do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej (skarga nr 2203/23) podkreślił, że *status Izby Odpowiedzialności Zawodowej jest bardziej złożony niż status Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw*

Publicznych oraz dawnej Izby Dyscyplinarnej, które w orzecznictwie międzynarodowym zostały uznane za sądy nieustanowione ustawą i niespełniające minimalnych wymagań niezależności i bezstronności. Izba Odpowiedzialności Zawodowej składa się też z sędziów o niekwestionowanym statusie. Dlatego też nie należy oceniać statusu IOZ generalnie, lecz każdy skład orzekający w ramach tej Izby należy oceniać indywidualnie.

Oczywiście Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie w pełni zdaje sobie sprawę, że projekt ustawy dotyczący statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego oraz legalności orzeczeń wydawanych przez różne składy tej Izby może jeszcze wielokrotnie ulec zmianie jednak, jak się wydaje, konieczne jest zwrócenie uwagi na powyżej wskazany problem szczególnie, że to orzeczenia tej Izby rozstrzygające w sprawach immunitetowych i dyscyplinarnych sędziów zapoczątkowały pozytywny rozwój wypadków w kontekście kryzysu praworządności w Polsce i spowodowały inne postrzeganie Polski na arenie międzynarodowej. Nie tylko bowiem zmiany ustawowe, ale również orzecznictwo Izby Odpowiedzialności Zawodowej doprowadziło do obniżenia wysokości kary pieniężnej z miliona do 500.000 Euro dziennie począwszy od 21 kwietnia 2023 r., które to kary Polska płaciła za naruszanie praworządności, głównie związane z reformą Sądu Najwyższego i niezastosowanie się do nakazu zawieszenia Izby Dyscyplinarnej.

Mając powyższe na uwadze, Izba Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, uchwaliła jak wyżej.

[M. T.]

[a.ł.]

Zbigniew Korzeniowski Barbara Skoczowska Krzysztof Staryk

